

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd

Reykjavík, 9. október 2019

Efni: Umsögn Landssamtaka lífeyrissjóða um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2020, 2. mál.

Með tölvupósti frá nefndasviði Alþingis, þann 20. september sl., var Landssamtökum lífeyrissjóða (LL) sent til umsagnar 2. mál, frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2020.

Í frumvarpinu eru nokkur atriði sem varða lífeyrissjóði með beinum eða óbeinum hætti sem rétt er að koma sjónarmiðum og athugasemdum við.

Breyting á eftirlitsgjaldi til Fjármálaeftirlitsins, 10. gr. frumvarpsins

Í 10. gr. frumvarpsins er lögð til breyting á eftirlitsgjöldum til Fjármálaeftirlitsins þess efnis að eftirlitsgjald sem hlutfall af hreinni eign lífeyrissjóða í árslok 2018 lækki úr 0,0084% í 0,0078%. Þar sem hrein eign lífeyrissjóðakerfisins hefur hækkað felur lækkun í prósentum sem reiknast af eign í sér raun hækkun milli ára á gjaldtöku lífeyrissjóða.

Eftirlitsgjald sem lífeyrissjóðir greiða er annars vegar reiknað sem breytilegt gjald og hins vegar sem fast gjald, sbr. 9. tl. 5. gr. laga nr. 99/1999. Í frumvarpinu er fastagjaldinu haldið óbreyttu og því ekki tekið tillit til þess að lífeyrissjóðum hefur fækkað. Þetta hefur að óbreyttu í för með sér að sá hluti eftirlitsgjaldsins sem er breytilegur og skiptist miðað við hreina eign hækkar milli ára á meðan fasti hluti gjaldsins lækkar.

Með vísan í ofangreint **þykir eindregin ástæða til að fram fari endurskoðun á samsetningu á breytilega hluta gjaldsins og fastagjaldinu** til að halda jafnvægi í gjaldtöku milli sjóða. Vilja LL enn og aftur ítreka þetta, sem fram hefur verið tekið í umsögnum fyrri ára, að það þykir full ástæða til að taka fastagjaldið til endurskoðunar.

Breyting á gjaldi vegna reksturs umboðsmanns skuldara, 11. gr. frumvarpsins

Í 11. gr. frumvarpsins er lögð til breyting á lögum um greiðslu kostnaðar við rekstur umboðsmanns skuldara nr. 166/2011. Þar er lögð til lækkun á gjaldtöku sem ber að fagna enda hefur dregið úr umsvifum embættisins.

Hér ber þó að árétta það sem fram kemur í álit samráðsnefndar gjaldskyldra aðila, dags. 18. júní 2019, þ.e. að einungis um 12% nýrra umsókna um greiðsluáðlögun hjá umboðsmanni skuldara tengjast fasteignalánnum. Nýjar umsóknir um greiðsluáðlögun eru því frekar til komnar vegna erfiðleika skuldara við að standa skil á öðrum skuldbindingum en fasteignalánnum, s.s. skuldum tengdum neyslulánnum eða skuldum vegna húsaleigu. Vandamál vegna neyslulánaskulda tengjast eins og vitað er í mörgum tilvikum lánnum sem veitt hafa verið

af smálánafyrirtækjum. Að mati LL er því löngu tímabært að endurskoða hverjir standa straum af kostnaði við rekstur embættis umboðsmanns skuldara þar sem algjör minnihluti þeirra mála sem koma til úrlausnar embættisins eiga rætur að rekja til þeirra sem nú standa straum af kostnaði embættisins.

Marg ítrekuð framlenging á bráðabirgðaákvæði, 17. gr. frumvarpsins

Með 17. gr. frumvarpsins er enn á ný lögð til framlenging á bráðabirgðaákvæði sem ítrekað hefur verið framlengt eða allt frá 1. janúar 2011 en ákvæðið varðar samspil örorkulífeyrisgreiðslna almannatrygginga og lífeyrissjóða.

Í umsögn LL um frumvarpið sem varð að lögum í fyrra segir um framlengingu ákvæðisins:

„Nú er lagt til í frumvarpinu að ákvæðið verði framlengt um eitt ár. LL styðja framlengingu ákvæðisins en vilja sem ítrekað fyrr leggja ríka áherslu á mikilvægi þess að fundin verði framtíðarlausn á víxlverkunum á greiðslum almannatrygginga og lífeyrissjóða. Vilja LL skora á ríkisstjórn í samstarfi við aðila vinnumarkaðar að taka þetta málefni föstum tókum en málið varðar framfærslu viðkvæms hóps í samfélaginu. Tekið skal fram að LL vilja gjarnan eiga faglega aðkomu að þeirri vinnu að móta framtíðarsýn á þennan málaflokk þegar að því kemur.“

Í þessum efnum hefur ekkert gerst í áraraðir og er því ofangreint enn á ný ítrekað!

Starfsendurhæfing, 18., 22. og 23. gr. frumvarpsins

18. gr. frumvarpsins kveður á um framlengingu á ákvæði XV til bráðabirgða í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997. Ákvæðið er svohljóðandi:

„XV. Þrátt fyrir ákvæði 2. málsl. 1. mgr. 24. gr. laganna skal framlag lífeyrissjóða skv. 6. gr. laga um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða á árunum 2012, 2013, 2014, [2015, 2016, [2017, 2018 og 2019] ¹⁾ ²⁾ ekki núvirt við tryggingafræðilega athugun á fjárhag sjóðanna.“

¹⁾ L. 138/2018, 20. gr. ²⁾ L. 106/2013, 11. gr. ³⁾ L. 60/2012, 30. gr.“

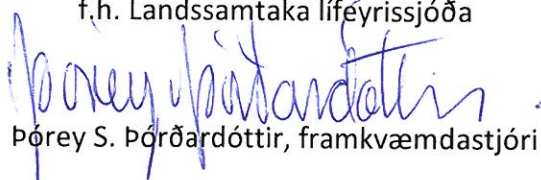
LL styðja framlengingu ákvæðisins enda **hefur ekki enn verið tekinn út árangur af starfsendurhæfingu** eins og ráð er fyrir gert í bráðabirgðaákvæði II í lögum um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012. Samkvæmt 2. mgr. ákvæðisins bar ráðherra að „skipa fyrir árslok 2015 óháða nefnd sérfræðinga sem geri heildarúttekt á þjónustu starfsendurhæfingarsjóða“ og bar nefndinni að „skila skýrslu til ráðherra eigi síðar en 31. desember 2016.“

LL telja afar mikilvægt að slík úttekt verði framkvæmd.

Með 22. gr. frumvarpsins er enn og aftur lögð til framlenging á ákvæði sem kveður á um að starfsendurhæfingarsjóðir fái ekki hlutdeild í almennu tryggingagjaldi. Hér hefur því miður haldist óbreytt ástand og því endurtaka LL allt það sem fram kemur í fyrri umsögnum, sbr. hjálagðar umsagnir LL, dagsettar 19. desember 2017 og 11. október 2018.

LL leggja ríka áherslu á að fá aðkomu að vinnu við mótun framtíðarstefnu vegna málefna er tengjast framfærslu þeirra sem hafa skerta starfsorku en afar mikilvægt er að slá ekki verkefnum þessum enn og aftur á frest.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka lífeyrissjóða

Þórey S. Þórðardóttir, framkvæmdastjóri

Hjálagt:

1. Umsögn LL um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2018, 3. mál, dags. 19. desember 2017
2. Umsögn LL um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2019, 3. mál, dags. 11. október 2018
3. Álit samráðsnefndar gjaldskyldra aðila umboðsmanns skuldara, dags. 18. júní 2019

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 19. desember 2017

Efni: Umsögn Landssamtaka lífeyrissjóða um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2018, 3. mál.

Með tölvupósti frá nefndasviði Alþingis, þann 15. desember s.l., var Landssamtökum lífeyrissjóða (LL) sent til umsagnar 3. mál, frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2018.

Í frumvarpinu eru ekki mörg atriði sem varða lífeyrissjóði með beinum hætti en þar ber þó að nefna nokkur atriðið sem rétt er að gera ákveðnar athugasemdir við.

Lögð er til breyting á eftirlitsgjöldum til Fjármálaeftirlitsins sbr. 23. gr. frumvarpsins. Í frumvarpinu er lögð til breyting þess efnis að eftirlitsgjald FME sem hlutfall af hreinni eign lífeyrissjóða í árslok 2016 lækki úr 0,0093% í 0,0091%. Þrátt fyrir lækkun á hlutfallinu hækkar eftirlitsgjaldið sem lagt verður á lífeyrissjóði á árinu 2018 um 5,54% þar sem hrein eign lífeyrissjóðakerfisins hækkar milli ára og gjaldið reiknast sem hlutfall af henni. Eftirlitsgjald sem lífeyrissjóðir greiða er annars vegar reiknað sem breytilegt gjald og hins vegar sem fast gjald, sbr. 9. tl. 5. gr. laga nr. 99/1999. Í frumvarpinu er fastagjaldinu haldið óbreyttu og ekki tekið tillit til þess að sjóðum fækkar um 2 milli ára. Þetta hefur að óbreyttu í för með sér að sá hluti eftirlitsgjaldsins sem er breytilegur og skiptist miðað við hreina eign hækkar um 19,5% milli ára á meðan fasti hluti gjaldsins lækkar um 4,2%.

Með vísan í ofangreint þykir rétt að samhliða fari fram endurskoðun á samsetningu á breytilega hluta gjaldsins og fastagjaldinu til að halda óbreyttu jafnvægi í gjaldtöku milli sjóða. **Þykir því full ástæða til að taka fastagjaldið til endurskoðunar** þar sem ákvæðið, eins og það er nú, veldur miklum mismun í gjaldtöku.

Til að halda óbreyttum hlutföllum milli fasta gjaldsins og breytilega er lagt til að fastagjaldið verði hækkað um 10%. Slík breyting felur í sér sama heildareftirlitsgjald lífeyrissjóða en tillögu að breytingu á greiðsludreifingu milli sjóða. Því er lög til eftirfarandi breyting á g. lið 23. gr. frumvarpsins:

Í stað „kr. 1.400.000 kr.“ kemur: 1.540.000 kr.

Í stað „2.000.000 kr.“ kemur: 2.750.000 kr.

Í stað „4.400.000 kr.“ kemur: 4.840.000 kr.

Í stað „8.100.000 kr.“ kemur: 8.910.000 kr.

Í stað „9.400.000 kr.“ kemur 10.340.000 kr.

Næst ber að nefna ákvæði í 29. gr. þar sem lagt er til sérstakt frítekjumark vegna atvinnutekna. Almennt verður að fagna þessari hækkun á frítekjumarki atvinnutekna en LL telja ekki síður þörf á að hækka frítekjumark á lífeyrissjóðsgreiðslur þar sem almennt má líta á slíkar tekjur sem frestun atvinnutekna. Aðilar sem ekki hafa kost á að afla sér aukinna tekna með atvinnutekjum á efri árum en hafa lagt fyrir á lífsleiðinni í lífeyrissjóð verða fyrir gríðarlega skörpum tekjutengingum. Því eru nú hávær krafa frá lífeyrisþegum um að þeir sjái hag af því að hafa lagt fyrir í lífeyrissjóð og því mikilvægt að ***hækka almenn frítekjumörk eða draga úr almennum tekjutengingum vegna greiðslna úr lífeyrissjóðum.***

Með ákvæði í 33. gr. er lögð til framlenging á bráðabirgðaákvæði sem ítrekað hefur verið framlengt og varðar samspil örorkulífeyrisgreiðslna almannatrygginga og lífeyrissjóða. Lagt er til í frumvarpinu að ákvæðið verði framlengt um eitt ár. ***LL styðja framlengingu ákvæðisins en að sama skapi vilja LL enn og aftur leggja ríka áherslu á mikilvægi þess að fundin verði framtíðarlausn á víxlverkunum á greiðslum almannatrygginga og lífeyrissjóða. Vilja LL skora á nýja ríkisstjórn að taka þetta málefni föstum tökum.***

Með 44. gr. frumvarpsins er lögð til breyting sem felur í sér framlengingu á ákvæði sem kveður á um að starfsendurhæfingarsjóðir fái ekki hlutdeild í almennu tryggingagjaldi á árinu 2018. Hér er því enn og aftur lagt til að ríkið leggi minna til starfsendurhæfingar en upphaflega var lagt upp með. Í þessu ljósi þykir rétt að rifja stuttlega upp aðdragandann að því hvernig lagt var upp með fjármögnun starfsendurhæfingar sem rekja má til kjarasamninga á árinu 2008. Var samið um að sérstakt iðgjald yrði lagt á launagreiðendur frá og með 1. júní 2008 sem renna skyldi til endurhæfingarsjóðs. Ráð var fyrir því gert að ríkissjóður legði endurhæfingarsjóði sömu fjárhæð frá og með árinu 2009 þar sem starfsendurhæfing dregur úr örorkulífeyrisgreiðslum almannatrygginga. VIRK- Starfsendurhæfingarsjóður var í kjölfarið stofnaður þann 19. maí 2008. Í tengslum við kjarasamninga á árinu 2011 voru aðilar vinnumarkaðarins og stjórnvöld sammála um mikilvægi þess að byggja upp markvissa starfsendurhæfingu. Urðu aðilar ásáttir um að kostnaðinum skyldi skipt í þrjá hluta.

Með lögum nr. 73/2011, um ráðstafanir í ríkisfjármálum, var lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða breytt á þann veg að við þau var bætt ákvæði til bráðabirgða um skyldu lífeyrissjóða til að greiða til VIRK-Starfsendurhæfingarsjóðs vegna starfsendurhæfingar sjóðfélaga sem samsvaraði þá 0,13% af samanlögðum iðgjaldsstofni. Þessi breyting byggði á þeim fyrirheitum stjórnvalda í tengslum við kjarasamninga að lögfest yrði skylda launagreiðenda til greiðslu sama iðgjalds og að framlag ríkisins yrði hið sama frá og með 1. júlí 2013. Jafnframt var skipuð nefnd til að leggja drög að frumvarpi um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða. Það var svo með lögum nr. 60/2012 sem settur var lagarammi um starfsemina. Samkvæmt lögnum er starfsendurhæfingarsjóðum ætlað verulega umfangsmikið starfssvið og stór hluti þeirra skjólstaðinga sem fá þjónustu VIRK-Starfsendurhæfingarsjóðs eru bersýnilega einstaklingar sem fá þjónustu sem öllum má vera ljóst að eigi að fá slíka þjónustu fjármagnaða

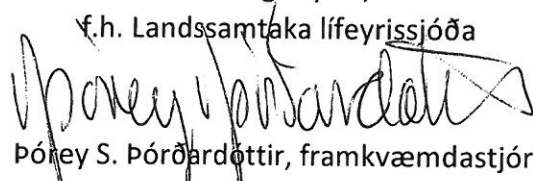
af ríkinu. Í II. kafla laganna eru ákvæði um framlög til starfsendurhæfingarsjóða og er þar gert ráð fyrir fyrrgreindri jafnri skiptingu á framlagi atvinnurekenda, lífeyrissjóða og ríkisins.

Samkvæmt lögum um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012 er gert ráð fyrir þjónustu til einstaklinga sem aldrei hafa verið á vinnumarkaði og hafa þar með að sama skapi aldrei átt aðild að lífeyrissjóði. Þetta fyrirkomulag byggir á því að ríkissjóður leggi starfseminni til fjármagn og því sé unnt að veita starfsendurhæfingu hvort sem aðilar hafa verið á vinnumarkaði eður ei. **LL harma það mjög ef það verður raunin að stjórnvöld ætla ekki að fullu að standa við sinn hluta í fjármögnun á starfsendurhæfingu.**

Í tengslum við það að ekki hefur enn verið tekin út árangur af starfsendurhæfingu eins og ráð er fyrir gert í bráðabirgðaákvæði II í lögum um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012 **þykir rétt að bráðabirgðaákvæðis XV í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 verði framlengt og nái a.m.k. til ársins 2018.** Ákvæðið tilgreinir að ekki skuli núvirða framlög lífeyrissjóða við tryggingafræðilega athugun á fjárhag sjóðanna. Lögð er til eftirfarandi breyting á bráðabirgðaákvæði XV í lögum nr. 129/1997:

Í stað „og 2017“ komi: 2017 og 2018.

Að lokum vilja LL þakka fyrir að fá frumvarpið til umsagnar og lýsa sig reiðubúin til að senda fulltrúa fyrir nefndina til að skýra frekar einstakar ábendingar og athugasemdir og eftir atvikum svara spurningum nefndarmanna.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka lífeyrissjóða

Pórey S. Þórðardóttir, framkvæmdastjóri

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 11. október 2018

Efni: Umsögn Landssamtaka lífeyrissjóða um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2019, 3. mál.

Með tölvupósti frá nefndasviði Alþingis, þann 21. september s.l., var Landssamtökum lífeyrissjóða (LL) sent til umsagnar 3. mál, frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna fjárlaga fyrir árið 2019.

Í frumvarpinu eru nokkur atriði sem varða lífeyrissjóði með beinum eða óbeinum hætti sem rétt er að koma sjónarmiðum og athugasemdum við.

Breyting á eftirlitsgjaldi til Fjármálaeftirlitsins, 12. gr. frv.

LL gerðu athugasemdir við breytingar á eftirlitsgjaldi til FME í umsögn sinni um fjárlög síðasta árs, sbr. umsögn dags. 19. desember 2017. Ekki var tekið tillit til þeirra breytingatillagna og eru þær því ítrekaðar.

Í 12. gr. frumvarpsins er nú lögð til breyting á eftirlitsgjöldum til Fjármálaeftirlitsins þess efnis að eftirlitsgjald sem hlutfall af hreinni eign lífeyrissjóða í árslok 2017 lækki úr 0,0091% í 0,0084%. Þrátt fyrir lækkun á hlutfallinu hækkar eftirlitsgjaldið samkvæmt frumvarpinu þar sem hrein eign lífeyrissjóðakerfisins hækkar milli ára og gjaldið reiknast sem hlutfall af henni.

Eftirlitsgjald sem lífeyrissjóðir greiða er annars vegar reiknað sem breytilegt gjald og hins vegar sem fast gjald, sbr. 9. tl. 5. gr. laga nr. 99/1999. Í frumvarpinu er fastagjaldinu haldið óbreyttu og því ekki tekið tillit til þess að sjóðum hefur fækkað. Þetta hefur að óbreyttu í för með sér að sá hluti eftirlitsgjaldsins sem er breytilegur og skiptist miðað við hreina eign hækkar milli ára á meðan fasti hluti gjaldsins lækkar.

Með vísan í ofangreint **þykir ástæða til að fram fari endurskoðun á samsetningu á breytilega hluta gjaldsins og fastagjaldinu** til að halda jafnvægi í gjalddöku milli sjóða. Þykir full ástæða til að taka fastagjaldið til endurskoðunar og er sú afstaða hér með ítrekuð.

Breyting á gjaldi vegna reksturs umboðsmanns skuldara, 13. gr. frv.

Í 13. gr. frumvarpsins er lögð til breyting á lögum um greiðslu kostnaðar við rekstur umboðsmann skuldara nr. 166/2011. Þar er lagt til að gjaldskyldir aðilar skuli greiða gjald sem

nemi 0,00835% af álagningarstofni í stað 0,00888%. Álagningarstofn er skilgreindur í 4. gr. laganna sem öll útlán viðkomandi gjaldskylds aðila í lok árs miðað við ársreikning, samkvæmt upplýsingum frá Fjármálaeftirlitinu, fyrir almanaksárið á undan því ári sem skýrsla umboðsmanns er unnin. Með útlánnum er átt við bókfært virði útlána sem tilgreind eru undir eignaliðnum veðlán og önnur útlán í efnahagsreikningi lífeyrissjóða.

Eins og rakið er í hjálögðu áliti samráðsnefndar gjaldskyldra aðila, dags. 14. júní 2018, tengjast aðeins um 14% nýrra umsókna um greiðsluáðlögun hjá umboðsmanni skuldara fasteignalánnum. Nýjar umsóknir um greiðsluáðlögun eru því frekar tilkomnar vegna erfiðleika skuldara að standa skil á öðrum skuldbindingum en fasteignalánnum, s.s. skuldum tengdum neyslulánnum eða skuldum vegna húsaleigu. Vandamál vegna neyslulánaskulda tengjast í mörgum tilvikum lánnum sem veitt hafa verið af smálánafyrirtækjum. Að mati LL er því fullt tilefni til að endurskoða hverjir standa straum af kostnaði við rekstur embættis umboðsmann skuldara þar sem mikill minnihluti þeirra mála sem koma til úrlausnar embættisins eiga rætur að rekja til þeirra aðila sem nú standa straum af kostnaði embættisins. Í þessu sambandi er rétt að vekja athygli á að fyrir þinginu liggur nú þegar frumvarp um smálánafyrirtæki og þar gert ráð fyrir að þau verði starfsleyfisskyld: <https://www.althingi.is/altext/149/s/0169.html>

Marg ítrekuð framlenging á bráðabirgðaákvæði, 19. gr. frv.

Með 19. gr. frumvarpsins er enn á ný lögð til framlenging á bráðabirgðaákvæði sem ítrekað hefur verið framlengt eða allt frá 1. janúar 2011 en ákvæðið varðar samspil örorkulífeyrisgreiðslna almannatrygginga og lífeyrissjóða. Nú er lagt til í frumvarpinu að ákvæðið verði framlengt um eitt ár. ***LL styðja framlengingu ákvæðisins en vilja sem ítrekað fyrr leggja ríka áherslu á mikilvægi þess að fundin verði framtíðarlausn á víxlverkunum á greiðslum almannatrygginga og lífeyrissjóða. Vilja LL skora á ríkisstjórn í samstarfi við aðila vinnumarkaðar að taka þetta málefni föstum tókum en málið varðar framfærslu viðkvæms hóps í samfélaginu. Tekið skal fram að LL vilja gjarnan eiga faglega aðkomu að þeirri vinnu að móta framtíðarsýn á þennan málaflokk þegar að því kemur.***

Fjármögnun starfsendurhæfingar, 24. og 25. gr. frv.

Með 24. gr. frumvarpsins er enn og aftur lögð til framlenging á ákvæði sem kveður á um að starfsendurhæfingarsjóðir fái ekki hlutdeild í almennu tryggingagjaldi og nú er lögð til framlenging fyrir árið 2019. Í umsögn LL um fjárlög síðasta árs segir orðrétt:

„Hér er því enn og aftur lagt til að ríkið leggi minna til starfsendurhæfingar en upphaflega var lagt upp með. Í þessu ljósi þykir rétt að rifja stuttlega upp aðdragandann að því hvernig lagt var upp með fjármögnun starfsendurhæfingar sem rekja má til kjarasamninga á árinu 2008. Var samið um að sérstakt iðgjald yrði lagt á launagreiðendur frá og með 1. júní 2008 sem renna skyldi til endurhæfingarsjóðs. Ráð var fyrir því gert að ríkissjóður legði endurhæfingarsjóði sömu fjárhæð frá og með árinu 2009 þar sem starfsendurhæfing dregur úr örorkulífeyrisgreiðslum almannatrygginga. VIRK-Starfsendurhæfingarsjóður var í kjölfarið stofnaður þann 19. maí 2008. Í tengslum við kjarasamninga á árinu 2011 voru aðilar vinnumarkaðarins og stjórnvöld sammála um mikilvægi þess að byggja upp markvissa starfsendurhæfingu. Urðu aðilar ásáttir um að kostnaðinum skyldi skipt í þrjá hluta.

Með lögum nr. 73/2011, um ráðstafanir í ríkisfjármálum, var lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða breytt á þann veg að við þau var bætt ákvæði til bráðabirgða um skyldu lífeyrissjóða til að greiða til VIRK-Starfsendurhæfingarsjóðs vegna starfsendurhæfingar

sjóðfélaga sem samsvaraði þá 0,13% af samanlögðum iðgjaldsstofni. Þessi breyting byggði á þeim fyrirheitum stjórnvalda í tengslum við kjarasamninga að lögfest yrði skylda launagreiðenda til greiðslu sama iðgjalds og að framlag ríkisins yrði hið sama frá og með 1. júlí 2013. Jafnframt var skipuð nefnd til að leggja drög að frumvarpi um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða. Það var svo með lögum nr. 60/2012 sem settur var lagarammi um starfsemina. Samkvæmt lögunum er starfsendurhæfingarsjóðum ætlað verulega umfangsmikið starfssvið og stór hluti þeirra skjólstæðinga sem fá þjónustu VIRK-Starfsendurhæfingarsjóðs eru bersýnilega einstaklingar sem fá þjónustu sem öllum má vera ljóst að eigi að fá slíka þjónustu fjármagnaða af ríkinu. Í II. kafla laganna eru ákvæði um framlög til starfsendurhæfingarsjóða og er þar gert ráð fyrir fyrrgreindri jafnri skiptingu á framlagi atvinnurekenda, lífeyrissjóða og ríkisins.

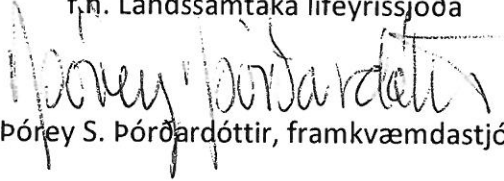
Samkvæmt lögum um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012 er gert ráð fyrir þjónustu til einstaklinga sem aldrei hafa verið á vinnumarkaði og hafa þar með að sama skapi aldrei átt aðild að lífeyrissjóði. Þetta fyrirkomulag byggir á því að ríkissjóður leggi starfseminni til fjármagn og því sé unnt að veita starfsendurhæfingu hvort sem aðilar hafa verið á vinnumarkaði eður ei. LL harma það mjög ef það verður raunin að stjórnvöld ætla ekki að fullu að standa við sinn hluta í fjármögnun á starfsendurhæfingu.

Í tengslum við það að ekki hefur enn verið tekin út árangur af starfsendurhæfingu eins og ráð er fyrir gert í bráðabirgðaákvæði II í lögum um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012 þykir rétt að bráðabirgðaákvæðis XV í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 verði framlengt og nái a.m.k. til ársins 2018. Ákvæðið tilgreinir að ekki skuli núvirða framlög lífeyrissjóða við tryggingafræðilega athugun á fjárhag sjóðanna."

LL vísa í ofangreint úr umsögn sinni, dags. 19. desember 2017 vegna fjárlaga ársins 2018 en nú ber að ítreka allt sem þar segir þó með þeirri breytingu að við bætist árið 2019. Því er nú lögð til breyting á fyrrgreindu bráðabirgðaákvæði XV í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og að það taki til árána 2018 og 2019. Lögð er til eftirfarandi breyting á bráðabirgðaákvæði XV í lögum nr. 129/1997:

Í stað „2016 og 2017“ komi: 2018 og 2019.

Að lokum vilja LL þakka fyrir að fá frumvarpið til umsagnar og lýsa sig reiðubúin til að senda fulltrúa fyrir nefndina til að skýra frekar einstakar ábendingar og athugasemdir og eftir atvikum svara spurningum nefndarmanna.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka lífeyrissjóða

Þórey S. Þórðardóttir, framkvæmdastjóri

Hjálagt:

Álit samráðsnefndar gjaldskyldra aðila umboðsmanns skuldara, dags. 14. júní 2018

Reykjavík, 18. júní 2019

Umboðsmaður skuldara

Kringlan 1

103 Reykjavík

Afrit: Félags- og barnamálaráðherra

Skógarhlíð 6

105 Reykjavík

Efni: Álit samráðsnefndar gjaldskyldra aðila á skýrslu yfir áætlaðan rekstrarkostnað umboðsmanns skuldara fyrir árið 2020

Samráðsnefnd gjaldskyldra aðila ber skv. 2 gr. laga nr. 166/2011 um greiðslu kostnaðar við rekstur umboðsmanns skuldara að fjalla árlega um skýrslu umboðsmanns skuldara um áætlaðan rekstrarkostnað næsta almanaksárs og skila áliti um skýrsluna til umboðsmanns skuldara fyrir 14. júní ár hvert. Samráðsnefnd barst skýrsla umboðsmanns skuldara þann 27. maí síðastliðinn.

Álit samráðsnefndar er eftirfarandi:

1. Samráðsnefnd fagnar þeim jákvæða árangri sem náðst hefur í rekstrarhagræðingu umboðsmanns skuldara á undanförunum árum. Rekstrarkostnaður vegna ársins 2018 er skv. óstaðfestum árræikningi 278 m.kr. Áætlaður rekstrarkostnaður vegna yfirstandandi árs er 275 m.kr. Áfram hefur verið hagrætt í rekstri embættisins og starfsmönnum fækkað áfram milli ára. Stöðugildi sem voru 19,6 í upphafi árs 2018 hefur fækkað niður í 16,4 í byrjun þessa árs.
2. Áætlaður rekstrarkostnaður næsta árs er 285,6 m.kr. eða svipaður og rekstrarkostnaður þessa árs (2018). Stærstu rekstrarliðir embættisins eru launakostnaður og húsnæðiskostnaður. Á árinu 2020 er launakostnaður áætlaður 199 m.kr. og húsnæðiskostnaður 18,7 m.kr.
3. Að mati samráðsnefndar hefur embættinu tekist mjög vel að draga úr kostnaði við reksturinn í takt við minnkandi umsvif og minni verkefni. Þá hefur embættinu tekist vel við gerð rekstraráætlana og útkoma almennt í takt áætlunarinnar.
4. Samráðsnefndin gerir athugasemd við áætlaðan kostnað embættisins vegna fjárhagsaðstoðar vegna greiðslu skiptakostnaðar eða þann lið áætlunarinnar sem nefndur er tilfærslur. Á fundi nefndarinnar með fulltrúum embættisins kom fram að þessar tilfærslur séu skuldbinding embættisins vegna yfirlýsingar á grundvelli 5. gr. laga nr. 9/2014 um fjárhagsaðstoð til greiðslu tryggingar fyrir kostnaði vegna gjaldþrotaskipta. Á árinu 2018 var þessi skuldbinding embættisins 8,7 m.kr., en spáð er meira en tvöföldun á á árinu 2019 og talsverði hækkun árlega eftir það, þar sem ekki er hægt að fella niður skuldbindingu vegna ónýttar fjárhagsaðstoðar. Í lögunum er ekki kveðið á um nein tímamörk fyrir því að tryggingin sé nýtt og skuldbindingin því færð til gjalda. Samráðsnefndin telur eðlilegt að lögin verði endurskoðuð þannig að hafi umsækjandi ekki gert kröfu til héraðsdóms um gjaldþrotaskipti innan tiltekinna tímamarka, t.d. eins árs, frá því að umboðsmaður gefur út yfirlýsingu skv. 2. mgr. 5. gr. laganna falli skuldbinding embættisins samkvæmt yfirlýsingunni niður.

Samráðsnefndin ítrekar athugasemd frá fyrra ári um að tilefni sé til þess að endurskoða hverjir standa straum af kostnaði við rekstur Umboðsmanns skuldara þar sem mikill minnihluti þeirra mála sem koma til úrlausnar embættisins eiga rætur að rekja til þeirra aðila sem nú eru gjaldskyldir og bera kostnað embættisins. Á fundi samráðsnefndarinnar með fulltrúum embættisins kom t.a.m. fram að einungis 12% þeirra umsókna sem berast í greiðsluaðlögun og 12% þeirra sem leita ráðgjafar hjá embættinu tengjast fasteignalánum. Nýjar umsóknir tengjast í flestum tilvikum neyslulánum eða skuldum vegna

húsaleigu. Vandamál vegna neyslulánaskulda tengjast í mörgum tilvikum lánum frá smálánafyrirtækjum.

Að öðru leyti en að framan greinir telur samráðsnefnd ekki tilefni til athugasemda við rekstraráætlun umboðsmanns skuldara.

Reykjavík, 18. júní 2019

Oskar Magnússon
Jóna Björk Ántónsdóttir
Hjón-Önnur Kristín
Anna G. Ingarsdóttir.